* Wathelet deelt mee dat in 1988 24 miljoen werd uitgetrokken voor wetenschappelijk onderzoek. Dat ging naar onderzoeken over de oorzaken van en oplossingen voor de gerechtelijke achterstand; de problemen m.b.t. de kapaciteit van de strafinrichtingen; de strafrechtspleging m.b.t. misdrijven die verband houden met informatika; het bewijsrecht t.o.v. nieuwe technologieën. Voor 1989 is 20 miljoen voorzien.
* Wathelet heeft ook de gerechtelijke indeling gewijzigd. Dat was nodig tengevolge van de fusies van gemeenten in 1975. De nieuwe indeling houdt meer rekening met het werkvolume in ieder kanton en met de belangen van de rechtzoekende. Zij zou volgens Wathelet jaarlijks vele tientallen miljoenen besparing kunnen opleveren.

Voorlopige hechtenis

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis, Senaat, 1988-1989, 683/1

Justitieminister WATHELET (PSC) lichtte twee artikels uit zijn globaal ontwerp tot hervorming van de wet op de voorlopige hechtenis om zo, bij hoogdringendheid, de Belgische wet in overeenstemming te brengen met de arrest-Lamy dat het Hof van Straatsburg op 30 maart 1989 veroordeelde wegens een schending van artikel 5 4 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Straatsburg had bepaald dat de raadsman van de verdachte al voor de eerste verschijning voor de raadkamer inzage moet kunnen krijgen van de stukken van het dossier dat tegen zijn kliënt wordt samengesteld. Er moet immers, volgens Straatsburg, een gelijkheid van middelen tussen parket en verdediging zijn.
Justitieminister Wathelet bepaalt daarom dat het dossier gedurende de laatste werkdag voor de verschijning voor de raadkamer, op de griffie ter beschikking moet worden gehouden van de verdachte en van zijn raadsman. Als het belang van het onderzoek dat vereist kan de onderzoeksrechter op gemotiveerde wijze besluiten bepaalde stukken niet ter beschikking te stellen. Dat geldt echter in geen geval voor het proces-verbaal waarin uur en omstandigheden van de vrijheidsbeneming zijn vastgesteld, van het pv van de inbeschuldigingstelling door de onderzoeksrechter en voor de antwoorden van de verdachte op de tenlastelegging of voor het bevelschrift van weigering.
Bovendien moet de advokaat zijn kliënt gedurende de laatste werkdag die aan de verschijning voor de raadkamer voorafgaat kunnen zien. De opsekreetstelling, waardoor een verdachte eenmalig voor maximum drie dagen totaal van de buitenwereld kan worden afgezonderd (geen bezoek, geen kranten, geen radio of tv) wordt echter niet afgeschaft.

Dit "mini-ontwerp" neemt een aantal artikelen uit het "maxi-ontwerp" tot hervorming van de voorlopige hechtenis over.

Naar aanleiding van het begin van de bespreking van het "mini-ontwerp" in de Senaatskommissie voor Justitie, gaf de Liga voor Mensenrechten op 23 mei 1989 volgend persbericht uit:

"De Liga voor Mensenrechten vzw stelt met genoegen vast dat de Senaat vandaag begon met de bespreking van het wetsontwerp tot hervorming van de voorlopige hechtenis. Aan de orde is het 'mini-ontwerp-Wathelet' (Senaat, Parl.St., 1988-1989, 683/1) dat de Belgische wet in orde wil maken met het arrest-Lamy, dat op 30 maart 1989 werd geveld. In dit arrest van het Hof te Straatsburg was bepaald dat België artikel 5 4 van het

Europees Verdrag van de Rechten van de Mens overtreedt omdat de advokaat het dossier van zijn in voorhechtenis genomen kliënt pas vlak voor de tweede verschijning voor de raadkamer (een rechtbank, die over de verlenging van de aanhouding moet beslissen) kan inzien. Dat kan maximum 35 dagen duren. Het parket kan het dossier echter onmiddellijk inzien. Justitieminister Wathelet lichtte twee artikelen uit zijn 'maxi-ontwerp' (Senaat, Parl. St., 658/1) om alvast dit in orde te brengen.
Voor de Liga voor Mensenrechten is het positief dat uiteindelijk met de hervorming van de voorhechtenis wordt begonnen.

Toch vreest de Liga dat het mini-ontwerp om twee redenen een slag in het water is:

1. Hoewel de advokaat het dossier van zijn kliënt voortaan mag inzien tenlaatste na vier dagen aanhouding, toch blijft de mogelijkheid bestaan dat de onderzoeksrechter bepaalde stukken achterhoudt. Het parket kan echter alles inzien, zodat de ongelijkheid tussen verdediging en prokureur blijft bestaan. Het arrest-Lamy bepaalt bovendien duidelijk dat 'de',- dit zijn "alle" - stukken ter inzage moeten zijn voor de verdediging.

2. De opsekreetstelling, waardoor aan de gehechte gedurende 3 dagen alle bezoek (ook van familie of advokaat) en alle kontakt met buiten door middel van kranten, radio of tv, kan worden verboden, blijft bestaan. Volgens het mini-ontwerp mag alleen de de advokaat de laatste dag voor de eerste verschijning voor de raadkamer (die ten laatste na vijf dagen het aanhoudingsmandaat moet bevestigen) de verdachte zien.
De Liga voor Mensenrechten is om principiële redenen voor een totale afschaffing van het sekreet: het gaat hier om een middeleeuwse vorm van bestraffing. In een aantal kortgedingen (o.m. Pirotte tegen België, 9.11.1987, Luik; Van Oirbeek tegen België, 23.12.1988, Luik) wordt een vergelijkbare vorm van afzondering van de buitenwereld als een 'wrede en onmenselijke behandeling' en zelfs als een 'foltering', die strijdig is met artikel 3 EVRM afgewezen. Het sekreet wordt bovendien zeer diskriminerend toegepast (in 1 % van de gevallen in Brussel, maar in 20 % van de gevallen in Mechelen). Het gaat tevens uit van de naïeve idee dat men in (sommige) arresthuizen, geen kranten met informatie over zijn eigen zaak zou kunnen vastkrijgen, terwijl blijkt dat sommigen veroordeeld zijn voor het binnenbrengen en verhandelen van drugs in arresthuizen. Bovendien is opsekreetstelling nutteloos omdat de onderzoeksrechter op grond van artikel 613 van het wetboek van strafvordering ook al alle mogelijke beperkingen in het belang van het onderzoek kan opleggen (de onderzoeksrechter kan de plaats van voorhechtenis bepalen, bezoeken en brieven verbieden e.d.). De Liga eist daarom de onmiddellijke afschaffing van het sekreet.

John DE WIT
Kommissie Gevangeniswezen
Liga voor Mensenrechten."

INTERPELLATIES

Glazen kooi voor verdachten.

Interpellatie van de heer SIMONS (ECOLO) tot de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en van Middenstand over de "glazen kooi die in het Justitiepaleis te Brussel werd geplaatst", Kommissie voor Justitie, Kamer van Volksvertegenwoordigers, 22 februari 1989, N.C 19, pp. 17-20

De heer SIMONS (ECOLO) meent dat de glazen kooi waarin de beschuldigden in